

509. plenární zasedání Evropského hospodářského a sociálního výboru (Brusel, 1. – 2. 6. 2015)

Plenární zasedání Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) projednalo a přijalo následující pro podnikatele a zaměstnavatele důležitá stanoviska:

- **ECO/379 Unie kapitálových trhů**

Cílem unie kapitálových trhů je odstranit překážky, které stojí v cestě přeshraničním investicím v EU a brání podnikům v přístupu k finančním prostředkům. Současné prostředí je obtížné zvláště pro podniky, které jsou silně závislé na bankách a relativně méně na kapitálových trzích. Vytvořením unie kapitálových trhů hodlá Komise rovněž odstranit překážky, které podnikům brání získat finanční prostředky od investorů, a dále zefektivnit systém pro poskytování těchto prostředků – tzv. investiční řetězec. Po skončení veřejné konzultace a zveřejnění zelené knihy přijme Komise letos v létě akční plán, v němž nastíní svou vizi položení základů unie kapitálových trhů.

Výbor podporuje zelenou knihu k unii kapitálových trhů, očekává návrhy Komise týkající se změn, které by mohly být potřebné pro dosažení uvedených cílů, a vyjadřuje přesvědčení, že navrhovaná opatření budou založena na vyváženém zohlednění názorů vyjádřených všemi zúčastněnými stranami. Cílem iniciativy Komise by mělo být vytvořit podmínky pro efektivní, moderní sektor finančních služeb s odpovídající regulací, jenž umožní podnikům hledajícím investice, zejména malým a středním podnikům a rychle rostoucím podnikům, přístup k poskytovatelům kapitálu.

- **ECO/372 Přístup k financím pro malé a střední podniky**

EHSV upozorňuje na skutečnost, že nedostatečná nabídka financování omezuje investice malých a středních podniků (MSP) od roku 2008. MSP jsou páteří evropské ekonomiky a především k nim se upínají očekávání, pokud se jedná o vytváření udržitelných pracovních míst a růstu. K tomu, aby rostly a zaměstnávaly lidi, však potřebují kapitál. Intenzita toku kapitálu v jednotlivých MSP by mohla a měla být zvyšována různými způsoby, protože jejich potřeby, struktury a kapacity se navzájem liší. EHSV zastává mínění, že tuto rozmanitost je nutné lépe reflektovat a vyzývá Evropskou komisi, aby co nejdříve provedla komplexní studii, která by popsala hlavní typy MSP a podniků se střední kapitalizací ve všech 28 členských státech, jejich poměrnou váhu a poměrný přínos k růstu a tvorbě pracovních míst. Ve stávajícím období (2014 – 2020) existuje řada různých nástrojů pro zlepšení přístupu MSP k financování, ale je nutné zvýšit přidělené částky financování, zlepšit strukturu těchto nástrojů a přístup k nim tak, aby se zaručilo, že budou dostupné těm MSP, které jsou v nejobtížnější situaci. Kapitálové trhy mají hrát významnou úlohu při řešení dlouhodobých finančních potřeb evropského hospodářství, a to včetně zlepšení přístupu MSP k financování.

- **TEN/568 Inteligentní města jako hnací síla rozvoje nové průmyslové politiky Evropy**

V posledních letech mnoho místních orgánů vynaložilo velké investice do rozvoje a provádění projektů inteligentních měst s cílem modernizovat městský rámec a zlepšit kvalitu života občanů. Téměř 70 % obyvatel EU žije v městských oblastech, přičemž tato hodnota se v příštích několika desetiletích bude pravděpodobně nadále zvyšovat. Rychlá urbanizace, dopravní zácpy, přetížení infrastruktury a znečištění jsou hrozby, které se netýkají pouze tvůrců politik, ale občanské společnosti jako celku. EHSV se domnívá, že by se inteligentní města mohla stát hnací silou rozvoje nové evropské průmyslové politiky schopné ovlivnit rozvoj konkrétních výrobních odvětví a rozšířit přínosy digitální ekonomiky ve velkém měřítku. K dosažení těchto výsledků je nezbytné shodnout se na vyspělejších a účinnějších

modelu rozvoje, než jsou ty, které byly dosud používány. Z tohoto důvodu navrhuje EHSV ostatním evropským institucím a vládám členských států, aby koncepci „intelligence“ doplnily do udržitelného integrovaného modelu rozvoje použitelného ve městech, na ostrovech, v územních celcích či průmyslových distriktech a spočívajícího na soudržnosti a současné integraci šesti „klíčových pilířů“:

- technologie a nástroje pro energetickou účinnost a začlenění obnovitelných zdrojů energie;
- šíření technologických platforem a platform pro připojení s cílem vytvořit nové systémy digitálních služeb;
- nové digitální služby ke zlepšení kvality života a práce občanů a podniků;
- přizpůsobení infrastruktury a městská přestavba;
- vzdělávání a odborná příprava občanů, podniků a veřejného sektoru v oblasti digitálních dovedností;
- model ekonomické a finanční udržitelnosti pro investice.

- **TEN/567 Skladování energie: Faktor integrace a energetické bezpečnosti**

EHSV již dlouho podporuje větší podíl obnovitelných zdrojů ve skladbě zdrojů energie – udržitelný systém složený z velké části z obnovitelných zdrojů energie je jediným dlouhodobým řešením naší energetické budoucnosti. Energie z obnovitelných zdrojů naráží na závažný problém skladování, protože tyto zdroje jsou nestálé. Skladování představuje pro EU strategicky významný krok k zajištění bezpečnosti dodávek v Unii a fungujícího trhu energií jak z hlediska technického, tak nákladového. EHSV si je vědom, že existují různá řešení v oblasti skladování na různém stupni technologické a průmyslové vyspělosti. EHSV rovněž uznává, že kromě výhod může skladování energie přinášet i značné finanční náklady a náklady v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví, a proto žádá, aby byla systematicky prováděna posouzení dopadu různých technologií skladování energie, a bylo tak možné posoudit jejich dopad ze všech těchto hledisek a jejich vliv na vytváření činností a pracovních míst. EHSV se vyslovuje pro posílení investic a výzkumu a vývoje v oblasti skladování a pro lepší evropskou součinnost a podporuje sladění právních předpisů členských států v oblasti skladování energie. EHSV podporuje rozvoj skladování plynu. Tento zdroj energie má totiž zvláštní význam pro zabezpečování dodávek. Žádá o navázání celoevropského veřejného dialogu o energetických otázkách (evropský dialog o energetice), aby celá občanská společnost mohla převzít odpovědnost za transformaci energetiky a ovlivnit budoucí rozhodnutí o technologiích skladování energie.

- **TEN/570 Strategický rámec energetické unie**

Vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu je jednou z klíčových priorit stanovených v politických hlavních směrech předsedy Junckera a je nezbytné k tomu, aby spotřebitelé EU – domácnosti a podniky – měli k dispozici bezpečnou, udržitelnou, konkurenceschopnou a cenově dostupnou energii.

EHSV schvaluje energetickou unii a domnívá se, že její realizace je naléhavě nutná – energie by se díky tomu mohla stát pátou svobodou EU. Výbor zároveň zdůrazňuje, že je zapotřebí jasnější poselství – vůdčí vize o tom, co energetická unie přinese evropským občanům a podnikům. Podtrhuje také, že Komise by při přípravě návrhů na přezkumy právních předpisů týkajících se energetiky, jak nastiňuje plán, měla zabránit nekonzistenci a zvyšování nákladů a spíše se snažit postupy zjednodušit. Výbor navrhuje, že nejnaléhavější prioritou by měla být opatření týkající se nákladů na energie. Je nutná strukturální reforma systému obchodování s emisemi EU (ETS EU) a neméně důležitá jsou opatření v odvětvích mimo ETS. Nejvýkonnější průmyslové podniky musí být plně odškodněny za přímý i nepřímý růst nákladů. Vzhledem ke zvyšující se konkurenci v oblasti zdrojů energie a potřebě diverzifikovat zdroje dodávek by se energetika měla stát ústřední součástí vnějších politik EU. Zároveň by se

měly vyvíjet metody k aktivnímu zapojení spotřebitelů na trzích s energií, včetně inovativního využívání IKT, a měla by se řešit energetická chudoba. Mělo by se využít velkého potenciálu energetické účinnosti v budovách a dopravě. Za tímto účelem je značná poptávka po inovativních náparech na financování. Výbor se domnívá, že ačkoli je třeba podpořit rozvoj energie z obnovitelných zdrojů, neměly by se tím zvýšit náklady pro uživatele. Výbor také doporučuje posílení financování výzkumu a inovací s cílem napomoci řešení budoucích výzev v oblasti energetiky.

- **NAT/565 Pařížský protokol**

EHSV od stran jednajících na konferenci COP 21 očekává, že se konečně usnesou na ambiciózní a spravedlivé dohodě závazné povahy. Po obsahové stránce plně podporuje vyjednávací postoj, který Komise v tomto ohledu předložila, až na okrajové výjimky. Kritizuje však skutečnost, že EU zřejmě stále ještě zcela nepochopila klíčovou roli, kterou musí občanská společnost v tomto procesu hrát.

Všechny státy, které jsou smluvními stranami Rámcové úmluvy o změně klimatu, musí bez výjimky převzít odpovědnost, aby se dosáhlo vlastního cíle. Zásada společné, ale diferencované odpovědnosti je správná. Ve většině zemí musí být urychleně zahájena transformace, která povede k opuštění od fosilních zdrojů energie ve prospěch vysoce účinného využívání zdrojů a energie a využívání obnovitelných zdrojů energie. Bez ohledu na výsledek jednání v Paříži: boj o trhy budoucnosti pro zelené technologie, které jsou pro ochranu klimatu důležité, ve skutečnosti totiž již dávno začal a Evropa se v něm bude muset utkat, ať již COP 21 přinese výsledky či nikoliv.

- **REX/411 Financování rozvoje – postoj evropské společnosti**

Rok 2015 je Evropským rokem pro rozvoj a také rokem, kdy rozvojové cíle tisíciletí (stanoveny do roku 2015) budou nahrazeny cíli udržitelného rozvoje. V témže roce bude zahájen proces nového projednání dohody z Cotonou, která bude účinně obnovena v roce 2020. Za účelem propojení rozvoje a udržitelnosti je třeba prozkoumat všechny dostupné zdroje financování. Rozsah tohoto problému je tak velký, že k uskutečňování těchto cílů musí přispívat všechny zúčastněné strany, včetně vlád, soukromého sektoru, bank, organizací občanské společnosti a rozvojových agentur.

EHSV požaduje, aby nová rozvojová agenda měla globální rozměr a byla zaměřena na zlepšení kvality života lidí. Musí být založena na respektování lidských práv, prevenci konfliktů a jejich mírovém řešení, řádné správě věcí veřejných, snižování sociálních nerovností, posílení role žen a zapojení všech, kdo pociťují zodpovědnost za rozvoj tohoto světa a jeho zachování pro budoucí generace. EHSV podporuje přijetí navržených udržitelných cílů rozvoje a požaduje mobilizaci všech dostupných finančních zdrojů a jejich transparentní a efektivní využívání k vyvážené integraci ekonomického, sociálního a environmentálního rozměru udržitelného rozvoje. Je třeba bojovat s plýtváním prostředků ve válečných konfliktech, s jejich ilegálními transfery a únikem do šedé ekonomiky. EHSV požaduje, aby podpora sociálního dialogu byla zařazena mezi rozvojové priority, protože jde o důležitý nástroj pro vyvážené zohlednění zájmů sociálních partnerů umožňující zachovat sociální smír, nezbytný pro úspěšnou realizaci cílů udržitelného rozvoje (SDG).

Oficiální rozvojová pomoc (ODA) musí být zaměřena zejména na nejméně rozvinuté a na zranitelné země. EU by měla potvrdit svůj závazek poskytovat celkovou ODA ve výši 0,7 % HNP a 0,15–0,20 % pro nejméně rozvinuté země. Tento závazek musí být spojen s požadavkem na řádné a účelné využívání všech finančních zdrojů rozvojové pomoci v souladu se zásadami odsouhlasenými v Monterrey, Dohá a Pusanu. ODA by neměla být posuzována pouze podle svého finančního objemu, ale měla by být hodnocena její kvalita a přínos k udržitelnému rozvoji. K tomu je třeba vypracovat nové indikátory hodnocení její účinnosti.

- **REX/447 Na cestě k nové evropské politice sousedství**

Prostřednictvím evropské politiky sousedství (EPS), která vznikla před deseti lety, se Evropská unie snažila podporovat strukturální změny ve východních a jižních sousedních zemích, šířit demokracii a vládu právního státu a podpořit přechod na tržní ekonomiku. Nyní je třeba EPS přehodnotit tak, aby reagovala na novou situaci v těch zemích, kde se přístup v rámci této politiky neseťkal vždy s úspěchem a nebyl vždy relevantní, a to s ohledem na konkrétní podmínky v jednotlivých zemích a rozdílné ambice. Prostřednictvím evropské politiky sousedství (EPS), která vznikla před deseti lety, se Evropská unie snažila podporovat strukturální změny ve východních a jižních sousedních zemích, šířit demokracii a vládu právního státu a podpořit přechod na tržní ekonomiku. Nyní je třeba EPS přehodnotit tak, aby reagovala na novou situaci v těch zemích, kde se přístup v rámci této politiky neseťkal vždy s úspěchem a nebyl vždy relevantní, a to s ohledem na konkrétní podmínky v jednotlivých zemích a rozdílné ambice. Dne 4. března 2015 zahájily Evropská komise a Evropská služba pro vnější činnost společnou konzultaci k dokumentu „*Na cestě k nové evropské politice sousedství*“ s cílem konzultovat se všemi zúčastněnými stranami a vypracovat novou strategii vůči východním a jižním sousedům EU.

Stávající evropská politika sousedství (EPS) neodráží realitu v sousedství EU a potýká se s mnoha problémy, které nebyly náležitě řešeny. Mechanismy a nástroje EPS vyžadují zásadní změny. EU musí uznat svou úlohu a vliv na země EPS a jejich sousedy, jenž přispěl k politickým a sociálním nepokojům a podnítil zájmy určitých zainteresovaných subjektů za hranicemi zemí EPS. Jednotlivé země EPS mají rozdílné priority zahraniční politiky a ambice týkající se jejich vztahu s EU. EHSV proto zdůrazňuje potřebu uplatňování zásad diferenciací a pružnosti. EHSV zároveň zdůrazňuje, že přijetí demokratických hodnot a dodržování lidských práv by se mělo týkat všech států, neboť uplatňování dvojích standardů by ostatní země EPS demoralizovalo.

Vladimíra Drbalová

Mezinárodní vztahy – Evropské záležitosti

členka EHSV